

alle disse Forslag, saaledes som de ere forelagte, i deres Helhed, er jeg tilbøjelig til at tro, at deres Gennemførelse vil komme til at koste Statskassen mellem 3 og 3½ Mill. Kr. om Aaret. For det første vil nemlig Statskassen faa 1 Mill. Kr.s Mindreindtægt, hvis ellers det Forslag om Retsafgifter, som foreligger, i alt væsentligt gaar igennem, og dernæst vil Statskassen faa 2—2½ Mill. Kr.s Merudgift, dels til Lønninger, dels til Politistyrke og dels navnlig til Rejsegodtgørelser og Dagpenge til Vidner, Næyninger, Dommere og desl. Jeg skal imidlertid ikke komme videre ind herpaa, men har blot villet nævne det. Jeg er nemlig af den Opfattelse, at naar det drejer sig om et saa stort Udgiftsbeløb som det, jeg her har nævnt, spiller et Par Hundrede Tusinde Kr. ikke en stor Rolle. 200,000 Kr. spille en stor Rolle i Forhold til ½ Mill. Kr., men ikke i Forhold til 3 à 3½ Mill. Kr. Jeg mener rigtignok i Mødsætning til den ærede første Taler, at i Sammenligning med den forrige Kommissions Forslag viser det foreliggende Forslag et meget stort Fremskridt derved, at det bevarer de nuværende Underretskredse. Den ærede anden Taler imødegik, hvad der i saa Henseende var blevet fremsat, og jeg skal i alt væsentligt slutte mig til ham. Navnlig er jeg enig med den ærede anden Taler i, at det er rigtigt, at baade Retsskriver-, Foged- og Skifteforretninger vedblive blive judicielle Forretninger. Jeg er bange for, at hvis vi lade dem gaa over til at blive Øvrighedsforretninger, komme vi let ud paa gyngende Grund og komme til at mangle Fodfæste. Jeg mener, at det er korrekt, at disse Forretninger vedblive at være Dommerforretninger, som staa under Appel til Landsretterne og eventuelt, hvor det drejer sig om store Principper o. desl., lige til Højesteret. Dermed tror jeg, at Befolkningen i alle Maa-der vil være bedst tjent. Jeg kan altsaa være fuldstændig enig med Forslaget i, at det er korrekt, og at det vil vinde Befolkningens Bifald, at de nuværende Underretskredse saa vidt muligt opretholdes, saaledes som de ere.

Derimod er jeg noget i Tvivl om, hvorvidt Forslagene have truffet det rette i deres Bestemmelser om, hvilke Sager der skulle begynde ved Underret og kunne appelleres til Landsret, og hvilke Sager der skulle begynde ved Landsret og kunne appelleres til Højesteret, men dette er for specielt til, at jeg skal komme nærmere ind derpaa.

Jeg vil dernæst omtale et Par Ting,

som jeg savner. I Forslaget om den civile Retspleje staa der ikke paa noget Punkt omtalt, at der skal være Retsvidner til Stede ved Underretterne, og i Forslaget om den kriminelle Retspleje staa det kun omtalt i § 68 og paa nogle ganske enkelte andre Punkter. Jeg tror ikke, at det er korrekt. Ganske vist er jo Princippet det, at nu skal Retsplejen i sin Helhed være offentlig, og naar den er det, behøve vi ikke Retsvidner, saa er Retsplejen under Kontrol af Folket, og denne Kontrol vil være tilstrækkelig. Det tror jeg nu ikke er rigtigt. Jeg tror, at det vil gaa saaledes, at naar Retsreferenten træder i Virksomhed, vil Folket møde, være til Stede og høre paa Retsforhandlingerne; men naar det saa har faaet tilfredsstillet sin Nysgerrighed ved at overvære dem en Gang eller to, møder det kun, naar der er sensationelle Processer, men for Resten overlader det til Avisreferenterne at møde. Nu kan man sige: Ja, Avisreferenterne kunne ogsaa være gode, men det mener jeg nu ikke, at de ere, thi Avisreferenterne ere altid mere eller mindre farvede, mere eller mindre paalidelige, og bliver der saa Spørgsmaal om, hvorvidt det, som er tilført Protokollen, ogsaa er det korrekte, ja, saa kan man henvise til et Avisreferat, som siger: Jo, det er det rigtige, og til et andet, som siger: Nej, det er forkert, og hvad der saa er rigtigt eller ikke rigtigt, er der ingen, der ved. Jeg mener derfor, at Retsvidner bør være til Stede i alle de Tilfælde, hvor Retten beklædes af en enkelt Dommer. Det er en Betyggelse for Publikum, for Parterne, for Vidnerne, overhovedet for dem, som møde ved Retten, og det er tillige en Betyggelse for selve Dommeren, og denne Betyggelse bør vi ikke give Afkald paa.

Den næste Ting, som jeg mener er urigtig, er, at man vil fuldstændig ophæve de nuværende Forligskommissioner. Jeg tror, at ved Bestemmelsen om, at de skulle hæves over hele Linien, og at for Fremtiden al Forligsmægling skal foregaa for en Underret og være offentlig, indfører man ikke noget, som vil falde i den almindelige Befolknings Smag. Jeg indrømmer, at teoretisk er det det rigtigste at sige: Nu indføre vi Offentlighed, altsaa skulle vi ogsaa have offentlig Forligsmægling, og vi henlægge alle Sager under Domsmyndighed, derfor skulle vi ikke længere have civile Lægmandsforligskommissioner. Teoretisk set falder det ganske i Traad med det hele, men jeg tror, at det er praktisk urigtigt. Jeg tror, at Befolk-